

A 13. századi ÉNy-i torony emelete: Feltöltött földszintje feltárva és nyílásokkal áttörve átjáróként szolgálna a terv szerint. A laza sít betöltés alatt a Ny-i falon padkát találtunk, mely a földszint feletti földem befogadására készülhetett.

Az ÉNy-i torony melletti helyiség: Ez a tér a 13. századi ÉNy-i torony és az É-i palota között helyezkedik el, feltehetőleg utólag foglalták épületbelsőbe. A feltárás során vastag kora újkori hulladékra találtunk a felszín alatt, mely azt erősíti meg, hogy itt hulladékkal fokozatosan feltöltött belső udvar lehetett. A 4–5. sz. területeken igazoltuk, hogy a két helyiségben nincs boltozat, így a feltárás elvégezhető az emeletről kiindulva.

Konzulens: B. Benkhard Lilla régész.

Munkatársak: Radics András, Wolf Ernő régésztechnikusok; Laczi Orsolya, László Emese, Nagy László, Nagy Szabolcs, Pető Zsuzsa, Schneider Ágnes régészhallgatók.

RÁCZ MIKLÓS

286. Kőszeg, Kőszegfalvi rétek (KÖH 68997)

(Vas megye) U, R, B, A, Kö

2009. március 23. és június 4. között megelőző feltárást végzett a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat a lukácsházi árvízcsúcs-csökkentő tározó építéséhez kapcsolódóan. A feltárt terület 13 068 m² volt.

A lelőhely a 87. sz. főúttól Ny-ra lévő É-D irányú dombháton található. A humuszolás során a kijelölt terület ÉNy-i részén nem dokumentáltunk régészeti jelenségeket, ezért ezen a területen nem is humuszoltunk le teljes egészében. A terület közepén, annak teljes hosszában (É-D) megfigyeltünk egy sötétszürke, téglatormelékes, faszenes betöltésű lefolyást, ami 3–5 m széles. Ettől Ny-ra nem került elő semmilyen jelenség. A negatív részt két talajszondával kutattuk meg. A szürke lefolyást egy Ny-K irányú szondával vágtuk át, és kiderült, hogy a kb. 25–35 cm vastag réteg alatt jelentkezett az altalaj, és benne a régészeti jelenségek.

A humuszolt felszínen a legkorábbi, a Lengyel III. időszakra datálható telepjelenségek főleg az ásatás É-i részén találhatóak, amelyekből nagy mennyiségű kerámia került elől. Az ásatás DK-i részén, egy nagyméretű rézkori, a Balaton-Lásinja-kultúrához köthető gödröt tárunk fel, melyből nagy mennyiségű változatos kerámiaanyag, kőbaltatöredékek és egy csiszolt kőgyöngy került elő.

A rézkori gödrötől Ny-ra, még a domboldal magasabb részén számos bronzkori gödröt és cölöplyukat dokumentáltunk. Szintén ezen a területen tártunk fel négy kora avar kori sírt, amelyek közül kettő tartalmazott jelentősebb leletanyagot. Az egyikben 145 gyöngy és két bronz, gömb-sorcsüngős fülbevaló, a másikban 84 gyöngy (rúd és szemesgyöngyök), bronz karperectoredék, bronzgyűrű és több kisebb tárgy volt.

Legnagyobb számban középkori telepjelenségek kerültek felszínre. A 13–14. századi kerámiaanyag mellett nagy mennyiségű, másodlagosan felhasznált

római tegula és imbrex, valamint három vassarkantyú került elő. A korszak objektumai közül három csoportot részletesebben ismertettünk.

Egy négy kemencéből álló kemencebokr esetében háromnál csak a sütőfelületet tudtuk dokumentálni, a negyedik ezeknél jobb állapotban maradt meg. Palástja beomlott, de így is sikerült dokumentálni: alapját nagyobb kövekkel rakták körbe, és K-i oldalán egy, kövekből kialakított, kisebb „ajtót” figyeltünk meg, ami előtt egy átégett felület (parázskihúzó) és hamusgödör volt. A platniját egyszer megújították. A kemencét egy nagyobb gödörben építették meg, és az öt hozzá köthető cölöplyuk alapján tetőszerkezete is volt. Két másik kemencénél is dokumentáltunk két-két cölöplyukat.

Egy nagyméretű gödörkomplexumból a gyér leletanyag (főleg téglá, kő, patics és néhány kerámia) kíséretében, került elő egy folyadéktároló edény lófejet mintázó, plasztikus kidolgozású kiöntőcsöve.

Egy kb. 12×12 m nagyságú kőépület alapozására az É-i bekötőút humuszolása során bukkantunk. A fal alapozását 5–10 cm vastag habarcsos-kavicsos réteg, és erre rakott vegyes falazású egy-két sor kő, téglá alkotja. A fal bontása során egyértelmű datáló lelet nem került elő. Az épület belsejében 36 különböző korú cölöplyukat találtunk. Ezek közül 4 hasonló méretű, betöltésű és az épület sarkaival megegyező tájolással helyezkedett el. Valószínűleg a tetőszerkezet tartó oszlopai lehettek. A cölöpök feltárása során egy késő középkori peremtöredéket találtunk, ami valószínűleg az épületet is datálja.

Összegzésképp a 13 068 m²-nyi területen 101 gödröt, 159 cölöplyukat, 3 kemencét, 3 sütőfelületet, 4 árkot, 4 sírt és egy kőépület alapozását tártuk fel. A jelenségek a késő neolitikumtól a késő középkorig tartó többé-kevésbé folyamatos megtelepedésről tanúskodnak.

BASTICZ ZOLTÁN – EKE ISTVÁN

287. Kunfehértó, Alsófehértó

(Bács-Kiskun megye) I

A Kunfehértó belterületétől D-re, a nagy kiterjedésű Alsófehértó nevű határrész közepén, egy környezetéből szigetszerűen kiemelkedő dombháton, a Horvát Transzit gázszállító vezeték nyomvonalán terepbejárás során két lelőhelyet regisztráltunk, melyeken a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai megelőző feltárást végeztek.

HT-31. (KÖH 69427): 2009. augusztus 18–19-én a lelőhely ÉNy-i szélén, mintegy 55 m hosszán és 5 m szélességben kutattunk. A sárga, homokos altalajon – mely a területen mélyített geológiai szondánk alapján mintegy 150 cm vastag – 2 objektum folytja rajzolódott ki a nyelés során. Mindkét objektum Ny-K irányú, egyenesen szűkülő oldalfalú, egyenes aljú, lelet nélküli árokalj.

HT-32. (KÖH 69429): Augusztus 18-án mintegy 25 m hosszán és 5 m szélességben, a lelőhely K-i szélén dolgoztunk. A sárga, homokos altalajon egy objektum folytját azonosítottuk a nyelés során. Az enyhén ovális